

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXV.

Št. 5.

Kranj, 1. februarja 1941.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Luč v temi

Noč in strahota sedanje vojne zagrinja obzorje človeštva. Zmeda in tema se polasča duhov. Temu strahu in nemira, tema brige, tema pomanjkanja in trpljenja, tema dvoma in negotovosti o bodočnosti. Ta tema pa je nekatere narode že zagnala. Tisti narodi, ki so zaenkrat izven teh zapletljivih, pa čutijo hladni dotik njenih mrkih kril.

V temi se ljudje težko znajdejo. Človek nehoti ustavi svoj korak in napravi morda nekaj korakov, potem pa se ustavi in ostane na mestu kvovan. Njegovo oko pa željno hrepeni po žarku svetlobe. Na vse strani se ozira, vse zavese odgrinja, ali ne bo morda od nekdaj prišel le kak rešilni pramen svetlobe.

Tako tudi duhovno oko človeka hrepeni po svetlobi. Če je človeku njegova zemeljska pot zastrita v meglo, da ne vidi izhoda; če se pred njim nakopiči toliko stiske in trpljenja, da ne pozna ne vzroka in ne smotra, mu lega mrak v dušo. Zato pa išče človek v tej duhovni temi luč, ki bi mu zasvetila v njegovo dušo ter mu razpršila temo in obup. Toda temu naravnemu hrepenenju človeka je ustregel sam Stvarnik, ki mu je prižgal dvojno luč: razuma in nadnaravnega razodetja. Beseda božja je luč, ki sveči človeku na poti življenja, varujoč ga nevarnih stranpotov in kažoč mu ob vseh dogodkih, ki se dogajajo in vseh udarcih, ki ga zadevajo, pravi vzrok in cilj. Glavni in največji glasnik te besede je Kristusov namestnik na zemlji, rimski papež Pij XII. se je pokazal za pravega vodnika na težkem potu, ki ga mora sedaj hoditi vse človeštvo. Dvignil je svoj svareči glas, ko so se razmere v Evropi vedno bolj zapletale ter drvele v vojno katastrofo. Ko se je že razvil vojni vihar, se je neoprestano trudil in se še trudi, da bi ga kolikor mogoče, ublažil in omilil.

V nekem svojem govoru, ki ga je imel sv. oče pred kardinalskim zborom, takole dejal: „Evropa, tista Evropa, ki jo je določila božja Previdnost za zibelko krščanske omike, je postala požarišče ubijanja, strahotnega uničevanja in neizmernega uničevanja in neizmernega naravnega propada ter največje gospodarske stiske in zmede na verskem, moralnem in idealnem polju. Spriči teh strašnih dogodkov dvigamo oči k nebu in prosimo Boga, naj se usmili človeštva, ki je med seboj ločeno po najbolj si nasprotujočih idejah in interesih. Klanjajoč glavo pred nedoumljivimi sklepi božje pravičnosti hkrati izjavljamo, da smo svetlovali narodom in njihovim poglavarjem, naj izberejo pot, ki vodi k miru po spoštovanju vsega, kar je vsakemu narodu najdražje po zahtevah pravičnosti.“

Pri vsem pa so nam pri srcu narodi, ki so vrženi ali pa kako drugače proti svoji volji zavlečeni v sedanjo vojno. Nova oblast naj se zaveda, da morajo njene odredbe biti v skladu z določbami naravnih postav in prava. Čim več držav je, ki so izpostavljene nevarnosti, da pridejo pod tujo oblast, tem bolj si mora novi oblastnik prizadevati, da so njegove odredbe v skladu z mednarodnim pravom. Predvsem mislimo pri tem na spoštovanje življenja, časti in lasti posameznika, na spoštovanje družine in njenih pravic, na svobodo verskega življenja in bogoslužja ter na spoštovanje narodnega jezika, šolstva in kulture.

Zmeda, ki je zavladala pred vojno in se med vojno še povečala, je polna duhovne in moralne nevarnosti, ki jo v svoje svrhe uporablja brezbožnost in najrazličnejše zmote. Zato je tem bolj treba v vojni udeleževati krščanstvo, ki je edini pravi voditelj sredi zmot, da bi se človeštvo povrnilo k duhovnemu zakladu krščanske vere. Zato inajz kristjani dolžnost, da se ne vdaajo malodušju, da ne izgubijo poguma in da dokažejo svoje krščanstvo prav v stiski na še bolj učinkovit način. Saj se more in mora kristjan izkazati za kristjana najbolj ravno v najhujših časih.“

Te besede, ki so polne očetovske dobrote in skrbi, ali jih je svet čul in se po njih ravna?

Z občinske seje v Kranju

Za petek zvečer je sklical župan g. Česenj Karel plenarno sejo občinskega odbora, ki so se je udeležili skoro vsi odborniki. Ob pričetku se je g. župan predložil odboru dva nujna predloga, ki jih je odbor sprejel. Nato je podal svoje poročilo, iz katerega posnemamo, da je kontrola Dravske banovine odobrila proračune občine od leta 1934-35 do leta 1939-40. — Ministrstva za finance in notranje ministrstvo sta odobrili najete posojila za gradnjo nove tekstilne šole. S tem je opravljena zadnja formalnost, ki je bila še potrebna.

Druga točka dnevnega reda je bilo poročilo finančnega odseka. Tehnični referat za gradnjo zaklonišč proti sovražnim napadom iz zraka je predložil obširne načrte treh javnih zaklonišč. V projektu so gradnje treh javnih zaklonišč in sicer zaklonišče v tako imenovani Pahovi skali na Jelenovem klanecu, ambulanta v parku pred Narodnim domom in sicer vzdolž poti ob Sirčevi hiši in kinu Talijski, tretje zaklonišče pa bi se zgradilo na Glavnem trgu.

Gradnja vseh treh zaklonišč bi veljala skupno 1 milijon 875.000 dinov. Za zgraditev zaklonišča v Pahovi skali so krediti na razpolago že iz lanskega proračuna, za gradnjo zadnjih dveh pa ne razpolaga občinska blagajna z nobenim kreditom. Zato pa bo občinska uprava sklepala o tem na svoji seji in sporočila o rezultatu na širši seji odbora.

Policijski odsek je sprejel prošnjo, v kateri

je zaprosil za domovinstvo Rotar Filip, uradnik OUZD iz Kranja z družino za občanstvo. Ker so dani vsi pogoji za sprejetje v občinsko zvezo, je odbor prošnjo soglasno sprejel.

Kut nujen predlog je obravnaval občinski odbor vlogo o zgraditvi brvi pri znanem železnem mostu na progi Kranj-Tržič. Znano je, da vas Struževce in vse bližnje vasi kot so Okroglo, Naklo in druge, nimajo nobenega mostu preko Save. Številno delavstvo je prisiljeno, da mora napraviti dnevno dvakrat velik ovinek. Isto velja zaradi poti na kolodvor. Če bi se pa zgradila ob sedanjem železniškem mostu železna brv, bi bilo to združeno z ne prevelikimi stroški, obenem bi pa bilo zadoščeno javni potrebi. G. župan je omenil, da je v tej zadevi ponovno posredoval na merodajnih mestih in upa, da se mu bo posrečilo doseči pristaneček, da se ob železniškem mostu zgradi brv.

Zaradi regulacije in modernizacije ceste na kolodvor, ki jo namerava napraviti občina še letos, je stavil g. župan kot nujni predlog na dnevni red odstopitev približno 50 kv. m posestniku Sircu, v zameno za 25 kv. m, ki so potrebni za cesto. Odbor je predlog soglasno sprejel.

Ob koncu je g. župan navedel zanimivo ugotovitev, da šteje mesto Kranj z okolico po številu, ki se je ugotovilo po prijavih za živilske nakaznice, 8992 prebivalcev.

Manifestacija delav. misli v Kranju

V nedeljo 26. januarja se je v gornji dvorani Ljudskega doma vršil občni zbor Zveze združenih delavcev v Kranju. Že udeležba, posebno pa sam potek občnega zbora nam je dokazal, da je bil ta občni zbor prava manifestacija delavske misli in zavednosti v Kranju.

Poleg številnih članov so bili navzoči tudi gospodje iz inteligenčnih vrst in tako izpričali prijateljstvo do delavskega pokreta in njihove stanovske organizacije. Med drugimi so bili navzoči gg. vikar Blaj, dr. Siler, dr. Megušar, dr. Herfort in g. Ham v imenu sveta ekspoziture Delavske zbornice v Kranju.

Občni zbor je vodil predsednik tov. Berčič, ki je kot tak takoj podal poročilo o delovanju organizacije v gmotno korist članstva. Iz poročila tajnika Benedika je bilo močno razvidno, da je odbor bil stalno aktiven in žilavo zasledoval dogajanja okrog sebe tičoč se delavskih problemov. Z veliko pozornostjo je bilo sprejeto poročilo podpredsednika tov. Rojca. Iz tega poročila se je zrcalila skrb, ki jo je odbor položil v notranjo dograjenost organizacije. Vsa aktivnost odbora in zavednost članstva pa

se je pokazala ob poročilu blagajnika tov. Amana. Blagajna je izkazala preko 30.000 din denarnega prometa. Občni zbor je soglasno izrekel odboru absolutorij. V imenu centrale pa je podal poročilo tov. Jan, strok. tajnik. V tem poročilu so vsi navzoči spoznali veliko delo, ki ga opravlja centralni odbor. Zelo razveseljuje pa je bil sprejet oni del poročila, ko je navajal številčno moč poedinih panog delavstva organiziranega v sklopu ZZD. Te številke so neizpobiten dokaz, da je ZZD danes najmočnejša delavska stanovska slovenska organizacija in tako edina legitimna zastopnica celokupnega delavskega stanu v Sloveniji.

Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči tov.: Benedik Martin predsednik, Rojc Franc, podpredsednik, Novak Karel, tajnik, Aman Milan, blagajnik in Okorn Franc kot gospodar.

Novoizvoljeni predsednik je takoj prevzel nadaljni občni zbor z zahvalo v imenu vseh novoizvoljenih in obljubo, da bo tudi v nastopnem poslovnem letu odbor posvetil vso skrb vsem stavljenim problemom.

Nekoliko pojasnila

V „Jutru“ z dne 22. januarja je izšel članek, v katerem se Zveza trgovskih združenj bavi s težavami in neredom glede aprovizacije. K temu bi imeli naslednje pripomniti:

Tkalnica „Tekstilindus“ v Stražišču je že takoj po izbruhu vojne v septembru leta 1939 nabavila v pričakovanju podražitve in pomanjkanja moke na račun svojega delavstva, a v svojem imenu, najvažnejša živila, in sicer v zelo izdatni meri. Vsa živila je oddala v last svojemu delavstvu. Na ta način je še v novembru preteklega leta dobilo delavstvo belo moko št. 0 po din 4,70, mast pa po din 19.— za 1 kg. V tem času je bila cena za moko v detajlni trgovini ca din 8,75, za mast pa ca din 26.— za 1 kg.

Začetkom januarja t. l. si je delavstvo res razdelilo med seboj svoje zaloge, in sicer moko po din 4,70, mast, mast pa po din 28.— za 1 kg. Razdelitev se je vršila po gotovem ključu, upoštevajoč število družinskih članov posameznih delavcev.

Res je, da je na ta način delavstvo tovarne „Tekstilindus“ zelo izdatno preskrbljeno z moko in seveda nima pravice, zahtevati nakaznice

za moko ali kruh.

Res je tudi, da je neka delavka del svoje moke oddala sostanovalki, toda proti neumnosti pač ni leka. Nikakor pa ne more biti govora o velikopoteznem verižništvu, četudi bi ta ali oni svoj presežek oddal ljudem, ki trpe pomanjkanje.

Delavstvo tovarne „Tekstilindus“ se počuti zelo prijetno, ako je zaradi uvidevnosti, skrbni in materialne podpore delodajalca obvarovano skrbi za vsakdanji kruh in pomanjkanja. Ničesar hudega ne misli reči delavstvo omenjene tvrde s tem, ako v omenjenem članku navedenim 37 trgovcem s špicerijo stavi vprašanje, ako bodo ti svojo porabo moke omejili samo na količino, ki je uradno določena.

Omenili bi tudi da so tudi ostale kranjske tovarne nabavile moko, čeprav v manjšem obsegu in upamo, da bi morale biti vsem krogom prebivalstva samo v pomirjenje, ako ima zavest, da je posebno ubogo delavstvo iz Kranja in okolice vsaj preko zime obvarovano pomanjkanja. Zato bi se bilo treba zahvaliti vsem, ki so k temu pripomogli.

Končno bi v zvezi z informacijami, katere

smo prejeli in po lastnem preudarku ugotovili, da je tendenca tvrjke „Tekstilindus“ obstojala edino v tem, da svojemu delavstvu preskrbi najvažnejša živila v izdatni meri in po nizkih cenah in to v smislu pozivov v raznih časopisih in končno tudi v smislu uradnih pozivov.

Grešno gnezdo v Dejanju

V zadnji številki „Gorenjca“ smo priobčili članek v katerem smo pripisovali spis „Grešno gnezdo“ v Dejanju bivšemu kranjskemu profesorju Kolarju. Ob tej priliki smo navedli z ozirom na prof. Kolarja tudi nekaj reminiscence iz pretekle politične zgodovine Kranja.

Prijatelj našega lista pa nas je opozoril, da smo bili napak informirani. Pisec „Grešnega gnezda“ v Dejanju, ki je v vsej katoliški slovenski javnosti vzbudil obsojanje, ni prof. I. Kolar, ki je služboval v Kranju, pač pa je podpis „Kolar“ v Dejanju najbrže le pseudonim ali pa je kak drug Kolar.

Obzaluje, da smo na podlagi zmotnih informacij pripisovali dotični spis bivšemu kranjskemu profesorju Kolarju in ker nečemo nikomur delati kake krivice, to s tem sami popravljamo. Kakor smo se sedaj informirali, prof. I. Kolar ne sede v Dejanju in se tudi politično ne udeležuje. Zaradi tega naj se smatrajo naše reminiscence na njegovo politično delovanje v Kranju kot brezpredmetne, ker mi nečemo izkopavati kakih neprijetnih spominov, če nas kdo k temu ne izziva s svojim nastopom.

Kako gnezdo pa je „Dejanje“, ki je priobčilo pamflet pod naslovom „Grešno gnezdo“, naj opozorimo na članek o marksizmu v 10. številki tega lista.

Najprej v repliki z Andrejem Beličanom v „Sociobnosti“ očita marksizem — amorálnost, mi bi rekli po domače: nepoštenost. V isti številki „Dejanja“ pa razpravlja o zunanjih politiki Moskve in odobrava nepoštenost Stalinove politike! Če je mogoče Kocbeka prav razumeti, ko frazari sem in tja, potem je jasno, da opravičuje in nekako odobrava Stalinovo politiko „druge fronte“. Tudi „slovenska politika“ Moskve se zdi „Dejanju“ simpatična. Nam se čudno zdi, kako morejo razni „slovanofili“ in „krščanski socialisti“ spraviti v sklad komunistično politiko s kako moralno? Postopanje proti Poljakom, Čehom, Fincem, Estoncem in Litvanecm diši po popolni amorálnosti in kdor količ kaj s tako politiko simpatizira, pač ne more govoriti ne o kakem slovanofilstvu in še manj pa o kaki morali v politiki.

Drugo gnezdo! Dejanju sorodna je „Delavska pravica“, glasilo takozvanih „krščanskih socialistov“. Novoletna številka tega lista piše, da bo nujno prišlo po tej vojni do diktature proletariata. „Slovenija“ k temu pristavlja: „Jasno je, da misli članek na nujnost svetovne revolucije in da stavi vse na to karto.“ Če bi mi tako napisali o „Delavski pravici“, bi nas morda zavrnila, da denunciramo! Tako o „Delavski pravici“, precej simpatična „Slovenija“ sodi, da „Delavska pravica“ oznanja nujnost svetovne revolucije in diktaturo proletariata. Danes je besedičenje o diktaturi proletariata identično s diktaturo — Stalina! Največja tiranija ene osebe se skriva za kuliso — diktature proletariata... In ta diktatura naj bo ideal krščanskim socialistom? Če to trdimo, se ogorčeno branijo tega očitka! Včasih jim po besedah „Slovenije“ malo spodrsne, pa pokažejo pravo barvo...

KINO TALIJA

predvaja v soboto 1. febr. ob pol 9. več.
in v nedeljo 2. febr. ob 3, 5, 7 in 9. uri
predvaja po prekrasnih ljubavni poljski film
»ZLOTVOR« (V vrtnicu stitit)
Pozor! V bodoče se bodo vršile ob nedeljah
in praznikih predstave ob 3, 5, 7 in 9 uri

Kokl Matija - 60-letnik

31. januarja 1881 je v preprosti kmečki hiši v Veliki Nedelji zagledal luč sveta naš jubilar g. Kokl Matija, trgovec v Kranju.

V zgodnji mladosti je moral oditi od doma, ki mu ni dal drugega kot bistro glavo, dobro vzgojo, pridne roke in dobro srce. Življenjska pota mu niso bila posuta z rožami. Vse, kar si je pozneje pridobil in kar ima, si je pridobil z lastnostmi, ki jih je prinesel iz rodne hiše. Posvetil se je trgovskemu poslu. V Kranju je prišel že leta 1902. Tu je našel tudi svojo življenjsko družico go. Marijo, s katero živi v srečnem zakonu. Bil je dolgoletni poslovodja tyrdke Logar & Kalan. Svetovna vojna je terjala od njega in njegove družine velike žrtve. Šele po svetovni vojni, ko se je vrnil iz vojaške službe, je mogel dvigniti svojo trgovino z manufakture. Leta 1924 se mu je posrečilo pridobiti lepo stanovanjsko hišo na Jezerski cesti; leta 1928 pa trgovsko hišo v Prešernovi ulici. Te pridobitve so mu ustvarile podlago za življenje. Vesel je bil svojih uspehov in se radoval tudi nad tem, da bo mogel skrbeti za svojo številno družino. Nobena pridobitev pa mu ni napravila toliko veselja kot pridobitev vinograde v Crenšovcih pri Ljutomeru. Vinograd je kupil leta 1932. Z ljubeznijo, ki jo more imeti le zvest sin slovenske kmečke matere, se je lotil sam obdelovanja zapuščenega vinograde, zasadil in vzgojil nove vrste trt in ustvaril odlične sadni vrt. V ljubljenih Slovenskih goricah, sredi svojega vinograde se počuti najbolje.

Pa ni treba misliti, da se naš jubilar ne bi veselil življenja tudi drugod. Povsod je priljubljen. Trgovski stan mu izkazuje zaupanje v svojem združenju, denarni zavodi so ga pritegnili k sodelovanju, povsod upoštevajo njegove trezne in pametne nasvete. Do prijateljev je iskren. Podrejenim je tovariš in dobronik. Dobrodošel je v vsaki družbi. Njegova vesela narava mu odpira vsa srca. Njegovo gostoljubje je prav slovensko širokogrudno.

V javnem življenju nikdar ni silil v ospredje, vendar je vedno zvesto stal ob naši strani.

Ko s prožnim in živahnim korakom pohaaja med nami in z nezmanjšano pridnostjo oprav-

lja svoje posle od zgodnjega jutra do poznega večera, bi mu nihče ne prisodil 60 let.

Ko bo g. jubilar v sredi svoje družine praznoval svojo 60 letnico, se pridružujemo tudi mi čestitkam vseh njegovih ter mu voščimo, da bi še mnogo let mogel uživati plodove svojega dela in biti žarišče svoji ljubljeni družini in vsej svoji okolici.

Gospodarstvo

Borba proti smetljivosti žita.

Cez kak dober mesec se bomo marsikje pripravljali mogoče že za pomladansko setev. Za poln pridelek ni važno samo pravilno obdelovanje zemlje in gnojenje, marveč tudi zatiranje rastlinskih bolezni. Med najizrazitejše bolezni spadajo pri nas razne smetljivosti.

V prizadevanju, da bi čim bolj omilili posledice teh bolezni, marsikje še danes žitno seme pred setvijo prašijo z apnom, proso zmečajo skozi oženj itd. Vsa ta sredstva vendar dejansko ne pokazujejo nobenega uspeha, ker na navedeni način pripravljeno oz. obdelano seme le v tekem letu ne oboli na smetljivosti, v katerem že zaradi bolj suhega vremena od narave ni toliko nevarnosti za okužbo.

Edino učinkovito sredstvo proti smetljivosti je namakanje ali prašenje s preparati živega srebra (abavit, cereton itd.) ali z vročo vodo.

Proti prašni smetljivosti ovsu in smetljivosti prosa ter trdi smrdljivi sneti pšenice so preparati živega srebra zanesljivo učinkoviti, dočim proti prašni sneti ječmena pomaga edino vroča voda. Ječmenovo seme potopimo najprej v mlačno vodo (20 do 30° C) ter ga pustimo v njej 4 do 6 ur. Nato prilivamo v isto kad toliko vroče vode, da se toplina dvigne na 52 do 54° C in ga neprestano mešamo ter pustimo seme, da se moči nadaljnih 5 minut. Ne dalj in ne manj.

Nato toplo vodo izlijemo in nadomestimo z mrzlo ter pustimo, da se seme ohladi. Končno razgrnemo seme na kakem čistem in suhem prostoru, da se osuši. To delo je treba izvršiti dan ali dva pred setvijo in sicer z največjo natančnostjo ter z uporabo dobrega lopomerja.

Razkuževanje z vročo vodo kaže sicer pri vseh žitih boljše uspehe kakor kakršna koli druga sredstva, a je to razkuževanje praktično težko izvedljivo. Ako predolgo ob previsoki vročini napakamo, uničimo kaljivost semena. Če vendar seme vzamemo prezgodaj iz nezadosti tople oz. vroče vode, nismo dosegli pravega učinka.

Toplota vroče vode naj bo pri ječmenu 52 do 54° C pri ostalih žitih pa 45 do 57° C.

Praktično bo bolj (razen proti prašni sneti ječmena) najlaže in najuspešneje izvedljivo prašenje z Abaviterom ali Ceretonom, katerega ima še nekaj v zalogi Gor. kmet. zadruga v Kranju. Pripominjamo pa, da se temeljito mešanje praška s semenom, ki je za uspeh neobhodno potrebno, da doseže le v primerih pinji oz. v sodu, kakršnega je okr. kmečki odbor dobavil v občini Cerklje in Smednik in kakršnega vidite tudi lahko pri Oreharju v Sra-kovljah itd.

Naši komunisti so razočarani nad boljševiško Rusijo

Menda še nikoli nobeno javno gibanje ni doživelo toliko razočaranj kot slovensko komunistično. Včasih so bili naši komunisti mednarodni. Tajili so vsako narodnost kot plod kapitalistične miselnosti. Venomer so poudarjali: vsi smo enaki, ni razlike po narodnosti. S tako propagando so pa kmalu umolknil. Pred dobrimi desetimi leti so postali kar čez noč največji nacionalisti ter imeli v programu veliko Slovenijo do Taljamenta (italijanski komunisti pa Veliko Italijo do Zidanega mosta!). Slovenski komunisti so pri svoji propagandi imeli to prednost, da so lahko lagali s slovensko Rusijo, češ: ruski boljševiki so Slovani, ti bodo z nami držali! In so res držali ti boljševiški Slovani s slovenskimi Čehi, toda samo toliko časa, dokler so imeli od Čehov koristi in dokler jih Čehi niso prosili pomoči. Ko je pa to nastopilo, pa boljševiškega prijateljsva več ni bilo. Čehi so na najbolj krut način okusili, kaj se pravi boljševiško prijateljstvo, kaj se pravi nasloniti se na Sovjetsko zvezo.

Sedaj pripravljajo razočarani slovenski komunisti letak s sledečo vsebino: **Trikratno izdajstvo marksizma nad slovanstvom!** V dobro sestavljenem in zgodovinsko podprtem letaku se jim je sijajno posrečilo to dokazati. Prvo izdajstvo je bilo ob koroškem plebiscitu, ko so slovenski marksisti (komunisti) agitirali in glasovali za Avstrijo ter s svojimi glasovi povzročili izgubo Koroške. Letak podrobno navaja številke in jasno dokazuje, da so prav ti glasovi bili merodajni za izid plebiscita. **Drugo veliko izdajstvo** je izdajstvo nad slovenskimi Čehi, o katerih navaja letak, kako je ne samo ves češki državni aparat z vojsko vred bil vdan Sovjetski zvezi in vse količjak važne ukrepe izdajal v soglasju s Sovjetsko zvezo, ampak je tudi velik del češkega naroda smatral boljševike kot svoje največje prijatelje in zaščitnike. Potem je nasledilo tisto strašno izdajstvo pred tremi leti. Letak se v tej zvezi sprašuje: Sovjeti, ali ste takogo podli, da pri vas ne drži noben dogovor ali pa ste znotraj tako korumpirani in zanič, da se bojite svojo slabost pokazati. Nam je eno in drugo odvratno. **Kot največji greh in izdajstvo** pa

očeta letak Sovjetom to, da so na koncu dobe, v kateri so pognali ves svet v boj proti fašizmu in narodnemu socializmu, nato so pa s prej največjim sovražnikom prijateljsko bratovščino pili. Na tem pivorvanju so razkosali svoje slovenske sosede Poljake ter so pripravljene enako braniti slovanstvo še pri drugih slovenskih narodih, ki bi se hoteli nanje nasloniti! — Ta letak so odkritosrčno komunisti pripravljene poslati vsakemu zaslepljenemu slovenskemu komunistu, da si ga zatakne za klobuk!

Drobne novice z Jesenic

Vpoklici na orožne vaje. Z nekimi posebnimi zadovoljstvom smo pred tedni brali izjavo vojnega ministra, da bo pri vpoklicih na orožne vaje strogo pazil na red in pravičnost, da se ne bo dogajalo, da bi nekateri bili na leto po trikrat klicani, dočim drugi nobenkrat. Tudi na Jesenicah so se dogodili taki slučaji. Tako je bil na pr. g. Markež Jože in več njegovih tovarišev trikrat vpoklicani. Pri letošnjih vpoklicih se zdi, da že vpliva odločba vojnega ministra. Vpoklicani so pred vsem tisti, ki še niso bili na orožnih vajah. Na orožne vaje gotovo ne hodimo z občutki kot na letovišče, vsakor pa z zavestjo, da smo za domovino dolžni doprinašati žrtve. Lanski vpoklicanci so to državljansko zavednost pokazali v polni meri. Kljub temu, da se jim je po izjavi vojnega ministra godila morda krivica, so oni sami in njihovi svojci vse težave, ki so zvezane z vpoklici, moško prenesli. Ker je zlasti v našem kraju veliko ljudi, ki zelo radi poudarjajo, da smo si v vsakem oziru vsi enaki, bodo nove vpoklice, ki se sedaj na vse enako raztezajo, z veseljem pozdravili.

Kruh na karte. Posledice vojnih razmer, ki vladajo v Evropi, nujno posegajo tudi preko meja k nam. V trgovini nastaja zmešnjava. Za ureditev najnujnejših življenjskih stvari je oblast uvedla karte (na kruh in moko). Razmere, v katerih je potrebno seči po uvedbi kart, so resnično zoprne in vsak si želi spet časov, ko je ta stvar urejena z normalno trgovino. V nekem oziru je pa dobro, če nekoliko okusimo življenje po kartah. Tako bomo lažje spoznali, kako živijo v boljševiškem rajju, kjer ni samo kruh, ampak tudi vse druge stvari na karti! V Sovjetiji je vsaka reč že nad dvajset let na karte in se zlasti ženske v dolgih vrstah

Dr. Korošec in I. telovadni nastop slov. fantov

Kakor je botroval blagopokojni dr. Janez Evangelist Krek leta 1905. prvemu telovadnemu klubu „Orlu“ in leta 1906. prvemu telovadnemu društvu „Orel“ na Jesenicah in imel leta 1907. ob priliki prvega nastopa telovadnih odsekov SKSZ na Jesenicah (tedanji odseki: Jesenice, Ljubljana in St. Vid nad Ljubljano) prvo mladinsko zborovanje ustanovljajoče se velike mladinske orlovske organizacije, tako ima Zveza slovenskih fantov v blagopokojnem voditelju, nepozabnem dr. Antonu Korošču, očeta in krstnega botra pri javnem nastopu kot telesnovzgojna organizacija. Naj slušajo te skromne vrstice v hvaležno počastitev našemu nadvse ljubljenu voditelju.

Leta 1936., ko je zadinjala zopet naša prosveta in se je mladina združila v Zvezi fantovskih odsekov, je še vedno težila nad mladinskim pokretom prepoved telesne vzgoje, ki je bila dovoljena le sokolski organizaciji in športni zvezi. Zvezi fantovskih odsekov je bilo dovoljeno le duhovno gibanje, ker ji telesne vzgoje zakon ni pripuščal. Na Jesenicah je v letih režimskega pritiska naša mladina gojila telesno vzgojo v alpinskem športnem klubu „Gorenjec“ in je leta 1936. priredila velik športni dan. Na ta športni dan je povabila blagopokojnega gospoda dr. Korošca, ki je bil tedanjí notranji minister. Klub ni pričakoval, da bi se mogel dr. Korošec udeležiti športnega dneva. Kakor je navada, so navadno športni dnevi posečani le od prijateljev športa, ker žal ni še šport zajel širših plasti našega naroda. Tako je bil tudi športni dan „Gorenjca“ obiskan le od prijateljev športa in je bilo na orlovskega stadiona razmeroma le malo ljudi. Tik pred začetkom začujem: „Dr. Korošec prihaja!“ Kar ni nihče pričakoval, se je zgodilo. Prišel

je točno ob napovedani uri, kakor je bila vedno njegova navada. Kakor bi udarila strela, je bilo vse zbegano. Kronist teh vrstih sem bil tudi gost. Ves iz sebe radi nevelike udeležbe na prireditvi in sramote, da bi videl naš veliki voditelj našo nepripravljenost, sem pohitel g. dr. Korošcu naproti, ki je prihajal v družbi g. predsednika dr. Lukmana in predsednika apelacijskega sodišča g. dr. Golje po cesti proti Krekovemu domu. Jecljajoč sem pozdravil g. dr. Korošca in se hitel opravičevati: „Gospod minister, oprostite nam veliko nepripravljenost in vabilo, zelo malo ljudi je.“ Na gospoda spremljevalca, ki sem jih pozdravil šele pozneje, sem v svoji razburjenosti in sramoti pozabil. G. dr. Korošec mi je podal roko ter rekel: „Če sem vabilen in če mi le pripuščate čas, pridem.“ Peljal sem častne goste na stadion, kjer se nam je pa pri vhodu pripetila druga neveščnost. Gostje so stopili k blagajni in g. dr. Korošec si kupi vstopnico s tisočakom. Blagajnik je postal nervozen in jecljajoč odgovori: „Oprostite, nimam drobiža!“ Tedaj se je nasmešnil naš voditelj: „Fant, kar obdrži drobiž za blagajno kluba!“ Smeje je vstopil na stadion, kjer ga je v narodni noši pozdravila s šopkom planik Gorenjka. Čeprav ga je navzoča skupina športnikov in gostov navdušeno pozdravila, sem vendar videl takoj rahel nevoljen pogled velikega gosta ter ga takoj razumel. Vabiti ministra in voditelja stranke na malo prireditve ob mali udeležbi gostov ni prav. Ob tistem trenutku se mi je v srcu porodila misel: Jesenice morajo popraviti žalosten vtis, ki so ga v tem trenutku napravile. Takoj sem stopil v stik s presvetnimi tovariši Križmanom, Novškom, Šrancem, Smolejem in Kavčičem ter predložil svoj načrt: „Poprosimo g.

ministra in voditelja za pokroviteljstvo nad Gorenjskim taborom, da popravimo ta porazni vtis.“ Vsi so sprejeli načrt. Dobri gospod minister je sprejel pokroviteljstvo in na moje besede: „Gospod minister, popravili bomo in dokazali bomo, da smo vaši in Gorenjski tabor na Jesenicah bo pokazal, koliko ste nam.“ Odgovoril mi je: „Fant bistre oči imaš, priden bodi!“ In jaz nato: „Gospod minister, če bom pod vašim pokroviteljstvom premlomil zakon?“ „Fant, pazi, notranji minister sem!“ „Gospod minister, saj ne bo hudega, mladi fantje bodo nastopili.“ On pa samo: „Ti, ti!“

In 30. avgusta 1936 se je zgodilo: Slovenski fantje so se okorajžili in pod blagodejno roko svojega voditelja planili na dan z vsemi zastavami in enotnimi oblekami (bele srajce, temne hlače). Ob tej priliki moram zlasti pohvaliti poleg Triglavskega okrožja zlasti Kranjsko in Tržiško okrožje. V dobrem mesecu so bili pripravljene fantje in dekleta, naraščajci, mladi in mladenke za nastop. Nikoli ne bom pozabil navdušenja prvega telovadnega tečaja fantov in deklet, ki sem ga imel v Kranju. Vse je bilo en sam vrisk in razbremenitev teže, ki je usodno ležala sedem let na fanovskem in dekliskem organizacijskem življenju. „Naš voditelj bo kot pokrovitelj vrli legimacijo telesne vzgoje narodov mladinski organizaciji!“

In res! 30. avgust je bil prvi veliki praznik slovenske mladine. Osemtisočglava množica samih zvestih svojem voditelju dr. Korošču je manifestirala v sprejedu, na taboru in pri prvem telovadnem nastopu na Jesenicah svoje slovensko katoliško zavest: za vero očetov, ljubezen matere — slovensko besedo, za pravico slovenskega naroda v veličino velike Jugoslavije. Oče — veliki duhovnik naroda, naš nepozabni vladika blagopokojni dr. Anton Bo-

naventura Jeglič je služil svojo prvo daritev in podelil svoj sveti blagoslov novonastajajoči mladini na njenem prvem kriku v življenje pod botrom, našim voditeljem in varuhom slovenske Celine, blagopokojnim dr. A. Koroščem. Oba naša največja sta nam vrnila v življenje dete, ki ga je krstil na Jesenicah l. 1905. tudi naš dr. Janez Evangelist Krek.

Vem, da se še danes zasole oči slehernemu, ki je gledal prvo svidenje v tisti dobi med obema velikima pokojnikoma pred oltarjem na odru stadiona Orlovskega. Voditelj naroda kleči pred Velikim duhovnikom naroda in mu v znak svoje vdanosti in spoštovanja poljublja prstan nadpastirske svete službe in sivolasi vladika blagoslavlja pred množico osem tisoč, voditelja naroda.

Sele ob usodni uri, ki nam je vzela Voditelja naroda, smo se zavedli, da smo izgubili Evangelista, oznanjevalca delavske pravice, oznanjevalca narodove svobode; da smo izgubili Velikega duhovnika, varuha hišnih oltarjev slovenskih domov in da smo izgubili Očeta domovine, varuha slovenske Celine in njenih pravic.

Celina joka; na Triglavu oznanja črna zastava, katero so tja gori ponesli slovenski fantje, da je rod na Celini izgubil očeta in varuha. Iz bokov naših gora vro vira naših solza in slovenski fantje so iz vira Savice in vira Nadiže v Tamarju, o katerem si rekel, da je najlepši izmed vseh naših lepov, položili v kelihu doline naših gora na tvoj prerani grob. Zemlja doline Drage, kjer si se odpočival, naj ti bo ob solzah Savice in Nadiže rahlo večno počivališče, ki nam bodi Večno znamenje zvestobe vteri očetov, besedi materini in ljubezni do Celine, pomnik slogi sinov in hčera Celine, buditelj delu na Celini in varuh Celine!

TEDENSKE NOVICE

nastavljajo pred nekaterimi trgovinami. Nekatere že na vse zgodaj, da pridejo na vrsto preje, preden stopi komisar iz trgovine in čakajočim sporoči, da je že vse pošlo in da tudi na karte ni dobili. Po ulici se pa sprehajajo boljše policijski s puškami, če bi se kdo upal kaj zagodrnjati.

Telovadna akademija. Telovadna akademija FO in Dekliškega krožka bo v nedeljo dne 16. februarja.

Z lesom v dolinot V naših gozdovih in na cestah v doline je bilo v mesecu januarju silno živahno. Visok sneg je omogočil spravljanje lesa v nižje kraje. Po cesti od Sv. Križa na Jesenice polzijo kar naprej polovične sani s težkimi hodi. Nevarnost pa je, da bo toplo vreme kmalu pobralo sneg zlasti v nižjih legah.

Medšolsko smučko tekmo pripravljajo šole radovljanskega okraja za še nedoločeni dan v februarju. Jeseniški šolarji se že z vso vneto pripravljajo, da priborijo svoji šoli častno mesto.

Občni zbor ZKD Jesenice se je vršil v nedeljo dne 26. januarja. Kakor zadnji tečaj (dne 19. januarja) tako je tudi občni zbor pokazal veliko zanimanje našega delavstva za svoj stanovski pokret. Poročila so vsebovala točno poslovanje dosedanjega odbora in znatne uspehe v borbi za delavske koristi. Centralo je zastopal in govoril tov. M. Pirih. Izvoljen je bil v glavnem dosedanji odbor.

Jeseniški mladi delavci na grobu dr. Antona Koročca. Okoli 30 mladih delavcev z Jesenic, vsi v mladosti okoli 18 let, se je za nedeljo 26. januarja zmenilo, da ponesejo na sveži grob pokojnega voditelja dr. Antona Koročca šopek cvetja z visoke Gorenjske, kamor je pokojnik tako rad zahajal. Ob 10. dopoldne tega dne so se zbrali na jeseniškem kolodvoru in ob pol eni so dospeli v Ljubljano. Takoj so krenili na Navje. Molče so položili šopek na kraj, kjer počiva truplo velikega pokojnika in prižgali svečo. V molku so nekaj minut ostali, nato pa skupno zmolili očenaš za dragega voditelja, ki naj bo tudi onstran groba zaščitnik našega naroda. Z obljubo zvestobe načelom pokojnega voditelja so zapustili slovensko žarno svetišče. V teku popoldneva so si ogledali zanimivosti Ljubljane. Najprej radijski studio, kjer jim je prijazen g. službojoči tehnik in gospa napovedovalka med oddajo pokazala delovanje te skrivnostne naprave.

Nato so odšli pred spomenik kralja Aleksandra I. Z gradu so imeli zaradi lepega vremena posebno lep razgled. Za zaključek so si pa ogledali Jugoslovansko tiskarno, kjer so že pripravljali Slovenski dom za drugi dan. G. urednik Mirko Javornik in g. korektor Makovec

sta fantom nazorno razložila, kako se sprejemajo novice in kaj se vse z njima dogaja, preden pridejo v dnevniku Slovenskega doma do čitatelja. Z večernim vlakom so se fantje vrnili na Jesenice.

Koruzni kruh in koruzniki. Na Jesenicah živi zelo mnogo ljudi, ki niso Jeseničani. Za sedanjí čas kar nič čudnega, če je med temi tudi več parov, o katerih nihče nič slabega ne misli, misleč, da so to pošteni poročeni pari. Navadno je tako, da bogveje poročeni ali neporočeni moški bolj na tihem prijavijo (na zunanaj kot poročena žena nastopajočo) priležnost za svojo služkinjo ali gospodinjjo. V javnosti velja kot gospa ta ali ta (ime po moškem). Sedaj so pa prišle karte na kruh in moko, na katerih je napisano pravo ime vsakega. Za take „gospo“ so te nesrečne karte na ta ljubi koruzni kruh mučnejše kot za tiste dame, katerim je nekoliko nerodno, da je na kartah označena letnica rojstva!

Jesenice štejejo 9.045 prebivalcev. Ob popisovanju prebivalstva za razdelitev krušnih kart se je izvršilo prav za prav tudi precej točno ljudsko štetje. Po tem dokaj zanesljivem ljudskem štetju je bilo ugotovljeno, da štejejo Jesenice 9.045 prebivalcev, številka, ki vsekakor presega čisto. Leta 1931, ko se je vršilo zadnje uradno ljudsko štetje, so imele Jesenice 6383 prebivalcev. Prebivalstvo je naraslo torej skoraj za 3000 duš (točno 2961).

Karte za moko oz. kruh delijo od zadnjega torika dalje. Že na prvi dan jih je bilo oddanih preko 5.000. Razdelitev se je izvršila še kar nekam v redu. Bilo je nekaj malega nespozumljenja, da so po karte prihajali tudi sarci oz. tisti, pri katerih so samci na hrani, dočim je po najnovejši odredbi določeno, da dobijo karte le hišni oz. družinski gospodarji za družinske svojece oz. stanovalce.

GORJE PRI BLEDU

Citatelje „Gorenjca“ iz naše občine in morda še iz bližnje okolice bo verjetno zanimalo, če objavimo nekaj števil, ki so jih zračunali v naši občinski pisarni, oziroma na davčni uravi. Gorjanska občina šteje nekaj nad 4000 prebivalcev, od tega Dobrava 1025. V letu se je v tej občini prodalo (popilo?) 91.786 l vina, 45.040 l piva, 4.552 l špirita, 4.177 l žganja, 784 l ruma in konjaka ter 889 l likerja. Davka so plačali občani: zemljarine 59.614 din, zgradarine 54.659 din, pridobnine 27.538 din, rentnine 2.458 din, družbenega davka 12.468 din. Skupaj din 156.737. Din. Za reveže je izdala občina 46.700 din. Šole so dobile: Zasp 20.000 din, Gorje 42.134 din, Dobrava pa 6.770 gin. Občinske doklade znašajo 849/0.

Delavski obzornik

To ni pravilno

Pred dobrim tednom je tovarna „Jugobruna“ zaradi pomanjkanja surovin napovedala odpoved okrog 80 delavcem in delavkam. Odpoved je bila izvedena po predhodnem konzultiranju zaupnikov. Ob tej priliki pa je prišlo v tovarni do dogodka, ki daje zelo slab zglede inicatorjem. Prizadeti delavci so uprizorili pravo demonstracijo proti zaupnikom kar ob navzočnosti podjetja. Vsak, kdor pozna težave, ki so v zvezi z delovanjem delavskega zaupnika, bo to ravnanje grajal. Podjetniki že drugače najdemo možnost, da izpodbijajo avtoriteto zaupniku, tak dogodek pa jim daje naravnost orožje v roke za podcenjevanje zaupnikov.

Taki dogodki pa so v veliko moralno škodo tudi vsemu delavstvu. Zeleni je, če se delavstvo morda ob gotovih momentih ne strinja z ukrepi zaupnikov, tedaj naj to nejevoljo iznesejo v takem prostoru in času, da tega ne vidijo delodajalci. Pričakujemo z vso resnostjo delav-

Po intervenciji zaupnikov je tovarna pristala na to, da da vsakemu odpuščeni delavcu plačalo štirinajst dni v naprej in da jim bo plačevalo do 24. marca vse dneve, kolikor dni bo ostalo delavstvo v tednu delalo. Ta čin daje podjetju dobro luč in mu je delavstvo, zlasti prizadeto hvaležno.

Pred ukinitvijo Centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu?

Kakor slišimo, je beogradska Delavska zbornica iznesla predlog, da se ta delavska ustanova ukine. Ukinitve se motivira, da ni dosegla svojega namena in da je predraga. Z ustanovo samo se bomo več pečali v prihodnji številki.

Mi vam čestitam

Nam delavcem je dobro poznana borba obrtniških krogov za lastno zbornico. Po več letih je bila borba kronana s pozitivnim uspehom. Pred dnevi so slovenski obrtniki dobili lastno stanovsko zbornico. Delavci jim k vztrajnosti in uspehu čestitamo. Zelim, da bi ta novo ustanovljena zbornica doprinesla mnogo k blagru slovenskih delovnih stanov.

**ECA
KREMO**

uporabljajo športniki z zadovoljstvom. Poskusite še Vi! - Dobite jo v drogeriji ŠINKOVEC Kranj, Prešernova ul. 2

Sporočilo

Odbor Zveze združenih delavcev v Kranju sporoča vsemu članstvu, da s 1. februarjem t. l. preseli svojo pisarno v Ljudski dom, Stros-mayerjev trg št. 3, drugo nadstropje, nasproti pisarne ekspoziture Delavske zbornice. Razlog selitve je v tem, ker odbor stremi za čim manjšimi režijskimi stroški. V dosedanjih prostorih bi od februarja naprej plačevali najemnine za pisarno 300 din, kar bi povzročilo občutno povznesanje članarine. Prosim, da se člani o tem med seboj obveščate.

Uradne ure v novih prostorih bodo objavljene v našem strokovnem glasilu „Slovenski delavec“ in v „Gorenjcu“ v prihodnji številki.

KRANJ

Nedeljska zdravniška služba zdravnikov OU-ZD v Kranju bo v mesecu februarju 1941 takole: 2. dr. Pance Pavel, 9. dr. Vrbnjak Vinko, 16. dr. Bežič Josip in 23. dr. Bežek Josip.

Zavarovance OU-ZD opozarjamo, naj iščejo zdravniško pomoč ob nedeljah in praznikih pri službojočem zdravniku samo v neodložljivih primerih!

Uboj poštarja... Po nedolžnem osumljeni Kovačev Ivan je dobil 20 let ječe; pravi morilec Lipe pa je medtem zalezoval Ivanovo zaročenko in jo hotel pridobiti zase. Tedaj pa... No, drugo hoste pa še izvedeli, če pridete v soboto 1. februarja zvečer ob 8. uri ali v nedeljo 2. februarja ob 4. uri popoldne v Prosvetni dom na Primskovo k igri „Pri kapelici“. Vsebinska je vseskozi napeta in zanimiva; vloge so v rokah dobrih igralcev (gg. Vertovšek, Japelj, Brezar, Novak, gđč. Sekne, itd.) Pridite! Predprodaja vstopnic (po 8, 6, 4 din) v trgovini Gruđen na Primskovem.

Društvo žezemskih upokojencev za dravsko banovino ima v nedeljo dne 9. februarja ob 2. uri popoldne v salonu pri „Levu“ na Gosposvet-ski cesti št. 16 v Ljubljani svoj redni občni zbor. Člani vljudno vabljeni.

Zahvala. Dolžnost nam veva, da se na tem mestu najlepše zahvaljujemo ravnateljstvu tovarne „Iska“ g. Savniku za novoletno nagrado. Delavke tovarne „Iska“.

Prihodnja igra, ki jo pripravlja Prosvetno društvo v Kranju, bo Snegulčica in sedem škra-tov. Igra bo prihodnjo soboto in nedeljo, na kar že danes opozarjamo.

BESNICA

V nedeljo dne 2. februarja priredi Prosvetno društvo točno ob pol 4. uri v Gasilskem domu v Sp. Besnici Vodopivčovo spevoigro „Kovaček študent“. Poleg tega pa bo moški zbor pevskega odseka zapel nekaj pesmi. Vsi prijatelji petja in glasbe vabljeni!

PRIMSKOVO

Ker je za igro „Pri kapelici“ vedno večje zanimanje bo prvič uprizorjena že v soboto dne 1. februarja zvečer ob 3. uri v Prosvetnem domu. S tem bo gotovo marsikomu ustrezno, ker bi morda v nedeljo 2. februarja ne mogli priti, ali pa morda vstopnice ne bi več dobili zaradi velikega navala. — Poleg odomačinov vabimo tudi okoličane, da pridejo v nedeljo popoldne na sprehod na Primskovo in si ogledajo ljudsko igro „Pri kapelici“ v Prosvetnem domu. Gotovo ne bo nikomur žal, da je prišel. Zato na svedenje! — Predprodaja vstopnic (sedeži po 8 in 6 din, stojišča 4 din) v trgovini Gruđen na Primskovem.

DUPLJE

Pretečeni teden so se pojavili v župnišču vlomilci in tatovi, že tretjič v treh letih. To pot z dobrim plenom.

Prvič so skušali priti v poslopje skozi okno jedilne shrambe. Toda močna rešetka in železna mreža so jih zadržali, da cilja niso dosegli. Odnegli so le nekaj živil, ki so bila ob oknu. Drugič so skušali pri vohu na zadnji strani. S ponarejenim ključem so odprli prva in druga vrata, ki vodijo v hišo. Ko so prišli do tretjih, močnih in znotraj zavarovanih s težkimi železnimi zapahi, so videli, da naprej ne gre. Poskusili so še pri oknu, ki je pa tudi zavarovano s trojnim varovalom in se ni vdalo. Oditu so morali brez uspeha. Pretečeni teden so spet prišli. Vlomili so v kurnico v gospodarskem poslopju, močno zgrajeno in dobro zaklenjeno, najboljšo v celi vasi in so odnesli kokoši, vse do zadnje s petelinom vred. Spotoma so sunili še dve obleki, ki sta se sušili v poslopju.

Nič več ne bomo gojili malih živali, zajcev in kokoši, naj jih še tako pripravoča društvo rejcev malih živali, in naj bo še tako koristno za narodno gospodarstvo. Ne moremo jih tako zavarovati, da ne bi postali plen tatov in vlomilcev. Vrata in okna po hišah bomo zavarovali po srednjeveško in kaznilniško z železnimi vrati in orjaškimi zapahi. Ako homo imeli denar, bomo zgradili okrog še trdnjavsko zidovje. Prosvetno društvo vprizori igro v 4 dejanjih

**FOTO
POSNETKE**

pustite povečati in grupirati v albume. Vse to Vam naredijo lepo in poceni v drogeriji ŠINKOVEC Kranj, Prešernova ul. 2

„A njega ni“, ki bo v nedeljo dne 9. februarja ob 3. uri dopoldan v Gasilskem domu v Dupljah.

MAVCICE

Fantovski nasek Mavčiče priredi v nedeljo dne 2. februarja kino-predstavo v prosvetnem domu, ki bo obenem združena z radio-predavanjem za mlade in naraščajnike. Predvajali se bodo filmi iz Prosvetne zveze in sicer: Nibelun-gi in Olimpiada. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vljudno vabljeni!

SKOFJA LOKA

Skofja Loka ob Finžgarjevi sedemdesetletnici.

Cez dober teden dni bo praznoval največji živeči slovenski pisatelj gospod Franc Sal. Finžgar svojo sedemdesetletnico rojstva. Tega jubileja, tako zaslužnega moža, ki je pisatelj Finžgar, kakor je zaslužen za slovenski narod, se je prvo spomnilo škofjeloko Prosvetno društvo. Proslavilo je ta jubilej na skromen, a tembolj prisrčen način. Da bi svoje mnogoštevilno občinstvo, ki obiskuje nedeljo za nedeljo naše gledališke predstave, tembolj opozorilo na jubilej tega izrednega moža, je sklenilo, da uprizori v proslavo sedemdesetletnice eno izmed njegovih najboljših iger „Verigo“, za katero je vzel Finžgar snov baš iz kmečkega življenja v Loški fari, kjer je Finžgar pred štiridesetimi leti župnikoval. Občinstva se je nabralo v nabito polni dvorani, ki je prihitelo od vseh strani, da vidi to lepo Finžgarjevo delo. Menda ne izdamo posebne tajnosti, če pove-mo, da se je pomešala med občinstvo tudi hči zakonskega para, ki je doma prav iz tiste domačije, kjer se je zgodba vršila. Pripravovala je, da je v igri zajete precej resnične govori, da je bila veriga res glavni vzrok spora med sosedmi.

Pred predstavo je v krasnih in klenih besedah orisal Finžgarja in vse njegovo ogromno delo na književnem in kulturnem polju kulturni urednik „Slovenca“ in naš rojak dr. Tine Debeljak. Sporočil je, da je naše Prosvetno društvo povabilo na to predstavo tudi Finžgar-ja samega, a žal ni mogel priti. Pač pa pošilja vsem Ločanom prisrčne pozdrave. Od njegovih del je zlasti omenil „Divjega lovca“ in roman „Pod svobodnim soncem“, ki je preveden v arščinu, slovaščino, češčino in nemščino. Pripravil pa se tudi francoska izdaja. Povedal je zlasti nlijajšim, da je Finžgar tudi kaplanov v Loku in ga Ločani zato tudi štejejo vsaj malo za svojega. Občinstvo je govor dr. Debeljaka večkrat prekinjalo z aplavzi Finžgarju, katerega do sedaj ni poznalo v takih podrobnostih. Poznalo ga je pač največ iz njegovih iger in iz dobrih novel v knjigah Mohorjeve družbe.

Končal je svoja izvajanja z obljubo, da bo izročil pozdrave Ločanom Finžgarju, kakor je prinesel njegove pozdrave Ločanom!

Takoj nato se je začela predstava „Verige“, ki je s svojo snovjo in spriču sijajnega izvajanja igralcev žela aplavz za aplavzam. Po končani predstavi se je ljudstvo navdušeno razšilo.

Naše prosvetno društvo je tako prvo proslavilo življenjski jubilej našega največjega pisatelja.

**Kavo, čaj v eni minuti —
dobite samo v slaščičarni SINK**

G. Anton Ogrin, zidarsko podjetje v Skofji Loki nam je poslal naslednji popravek, ki sicer ne odgovarja zakonitimi pogojem, vendar ga iz lojalnosti priobčujemo, ker nočemo delati nikomur krivice:

Dne 18. januarja 1941 št. 3 „Gorenjca“ na strani 3 v 4 stolpcu objavili pod zaglavjem Skofja Loka dopis z naslovom „Odstopil je“, radi česar prosim, da v smislu čl. 26 in 27 tiskovnega zakona objavite sledeči popravek:

„Ni res, da je bil gradbeni odsek (pravilno) gospodarski odsek preurejen zato, ker ni imel že 4 leta nobene seje, res je pa, da seje zato ni bilo, ker je vse v ta odsek spadajoče posle vodil župan sam, le sem pa tja je župan vprašal občinsko upravo, kaj naj dela. Radi tega ne zadene mene nobena krivda kot načelnika tega odseka. Tudi radi uradne liše, za katero sem jaz napravil že pred dvema leti načrt obstoječih treh hiš, napravil približni proračun in določil najemnine za zavzete prostore bodoče, za katero delo nisem dobil niti dinarja plačila, nisem jaz kriv, pač pa čisto drugi, zato ni res, da bi iskal osebne koristi, res pa je vnaprej hvaliti uspehe, dokler niso doseženi, pregodaj, med katerimi še tudi najbrže dopisnik sam.“

Pozor! Uredništvu „Gorenjca“ lojalno izjavlja, da članek o tekmah ZFO v Skofji Loki v zadnji številki in o odstopu g. Ogrina Antona iz gradbenega odbora na občini v predzadnji številki ni napisal naš stalni dopisnik iz Skofje Loke.

V četrtek dne 6. februarja 1941 bo v društvenem domu imel skiptično predavanje inž. Jože Sodja o temi „Svetovna velesila“. Vsi prijatelji društva vabljeni na to velezanimivo predavanje!

Gospoda dopisnika sivolasega „Slov. Naroda“ bi si blagovolili vprašati, kje je mogel tako točno ugotoviti, da je bilo iz cerkvenih nabiralnikov ukraden denar 1000 din. V kolikor vemo, bi mogli ukradeni vsoto ugotoviti le tisti, ki fe nabiralnike izprazniti. Če gospod dopisnik kaj več ve o tem, ga v prav leno vrosimo, da to sporoči okrajncemu sodišču v Skofji Loki, da bo razbremenil sedanjega osumljenca, ki sicer s

**ANAM
KREMA**

Vam varuje obraz pred slabim vremenom! Dobite jo v drogeriji B. ŠINKOVEC - Kranj Prešernova ul. 2

skega položaja, da se bo delavstvo v drugič znalo otresti raznih delavskih demagogov in razkrajevce solidarnega organiziranega skupnega nastopa delavstva.

Poslužujmo se

**»PUTNIKA«
V KRANJU**

Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.

Preden se podate na pot, privede na brezplačen posvet

k »PUTNIKU«

Štirimi verodostojnimi pričami lahko dokaže svoj alibi, to je, da je bil usodne noči doma. Skrtenje delavnega časa, Skofjeloška predelnica je zopet skrčila delovni čas in sicer od 6 dni na 4 dni na teden. Pokazala pa je pri tem toliko uvidenosti, da je težko prizadeti delavstvu povišala mezde za 0,50 din na uro.

KRIZE

„Voda“ je naslov velleigr, ki jo ponovi Prosvetno društvo v nedeljo 2. februarja 1941 ob 3. uri popoldne. Ker so bile pri prvi predstavi vse vstopnice razprodane, si jih rezervirajte pravočasno pri g. Lupši. Kdor se želi nasmejati, naj ne pozabi priti v nedeljo v Kriški dom.

KOVOR

V nedeljo 26. januarja se je z nepričakovano udeležbo vršila tragedija „Pozna pomlad“. Zaradi nujnega vzroka je bila igra preložena že od decembra. Dvorana je bila nabito polna, vstopnice pa so bile že pred nedeljo razprodane. Kakor dosedaj tako tudi v naprej obiskujte naše mladinske prireditve.

Obenem javljamo, da priredita v nedeljo 2. februarja ob 3. uri popoldne Fant. odsek in Dekl. krožek pod okriljem Prosvetnega društva letošnjo I. akademijo. Na programu je 16 točk. Naša mladina, katere zadnje čase vedno bolj in bolj napreduje, se hoče izkazati, da napreduje versko in telesnougobjno. Vsi prijatelji in sodruzniki naše mladine ste vabljeni v kovorski Prosvetni dom, da s tem podprete naše ideale do čim hitrejšega napredka in čim večja veselja.

Vstopnina običajna. Vstopnice pa so v prodaji pri g. Pesjak Kovor 39.

VOKLO

Ponovitev „Divjega lovca“. Prosvetno društvo „Slomšek“ v Voklem pri Kranju je v nedeljo 26. januarja vpriporilo klasično Finžgarjevo igro „Divji lovec“. Precej velika dvorana je bila nabito polna. Ljudje so bili z igro zelo zadovoljni, zato jih je veliko izrazilo željo, da bi jo radi še enkrat videli. Ker igra verno predstavlja življenje gorenjskega kmeta v prejšnjem stoletju in ker zahteva veliko truda preden je zrela za oder, je res vredna, da se jo ponovi.

Ponovitev bo v nedeljo 2. februarja ob 3. uri popoldne v Prosvetnem domu v Voklem. Vabljeni vsi ljubitelji lepih ljudskih iger.

OBJAVE

Občinski prehranjevalni urad v Kranju javlja, da naj vsi glavarji gospodinjstva dvignejo pri svojih trgovcih, katere so javili v vprašalnih polah občini, prijave za zaloge mlevskih izdelkov.

Prijave naj v vseh točkah točno in vestno izpolnjene vrnejo občini, ker le oni, ki bi predložili izpolnjeno prijavo, more dobiti izkaznico za moko.

Osebe, ki ne žive v lastnem gospodinjstvu, dvignejo same izkaznice na občini in same podpišejo zadevno prijavo.

Za netočno prijavo zalog je predvidena kazen do 6 mesecev zapora, odnosno 100.000.— din denarne kazni.

Da ne bo pri razdelitvi nakaznic preveč navala, naj oni, ki imajo kakršno koli zalogo mlevski izdelkov ne hodijo po nakaznice, dokler niso potrošili svoje zaloge.

Nakaznico za moko more dobiti le oni, ki je podal prijavo o zalogi šele potem, ko svojo zalogo izčrpa.

Občinski prehranjevalni urad Kranj.

Z. F. O.

Gorenjska podzveza FO naznanja vsem okrožjem in odsekom, da je naraščajski svet zaradi tehničnih zaprek preložen na poznejši čas, ki ga bomo objavili v posebni okrožnici.

Predpustna zgodbica Francelj, puška in hruška

Francelj je bolj lovec kot pa posetnik. Njegov glavni življenjski cilj je lov, gospodarstvo mu vodi mati, dela pa pač le toliko, v kolikor ga ne ovirata — puška in lov. Lovskih pravic nima, saj jih pa tudi ne potrebuje, ker ima tako staro puško, ki ima več kovaških obrobov kot pa najbolj star sod in ki je bolj nevarna od zadaj kot pa od spredaj. Ugotovljeno pa še tudi ni, ali je to puško kupil ali podedoval njegov stari oče, ali pa jo je našel sam v kakem starem votlem gabru.

Francelj strelja divjačino redno le na čakališču. To je pa razumeti tako, da čaka divjačina Francelja, ne pa Franceljev divjačino. Kajti sprehaajoče se divjačine, še manj pa bežeče naš Francelj nikoli ne strelja. To pa zato ne, ker je že iz svoje dolgoletne prakse trdno prepričan, da bi bil vsak tak strel prav gotovo zgrešen. Iz tega sledi, da Francelj divjačini ni nevaren, tako kot ga opisujejo orožniška poročila.

Francelj je nasprotno do divjačine zelo obziren. Ne hodi na lov v čevljičih ampak bosonog. Njegovi materni podplati so namreč tako utrjeni in trdi, da se vsako še tako močno trnje zaradi trdote podplata pod težo Franceljnovega telesa zlomi ali pa vsaj upogne.

Pač pa je Francelj mojster v lovski latinščini. Pripovedi in dogodbe lovskih doživljajev, katere so seveda pobrane iz mesečnika „Lovca“ in katere pripovedujejo različni dopisniki lovca ter jih Francelj zvesto čita, pripoveduje Francelj Kunarjevemu stricu in otrokom tako, kot bi jih pač sam doživel. Pripoveduje jih pa tako prepričevalno in slikovito, da jih sam verjame, deloma tudi Kunarjev stric, otroci pa vsak dan manj.

Posledica tega Franceljnovega pripovedova-

nja pa je bila ta, da je bila proti Francelju po lovozakupniku podana ovadba zaradi „krivolovstva“ in da go se na Franceljnovega domu zaradi te ovadbe zglasili orožniki. To pa je bilo v jeseni. Francelj je bil slučajno takrat pri domačem delu, obiral je na največji hruški hruške maslenke. Seveda je orožnike takoj zapazil in to še predno so zavili k njegovi hiši. Z orožniki namreč naš Francelj ni nič kaj prijatelj, to pa najbrže zaradi svoje slabe vesti. Tako je bilo tudi tedaj, krepko se je prijel za hruškino deblo, kajti če tega ne bi storil, bi bil gotovo preje pod hruško kakor pa orožnika. Orožnika sta hitro Francelja, njih starega znanca, videla na hruški in ga tudi takoj spoznala. Vodja patrulje pokliče Francelja po imenu in mu ukaže, naj spleza s hruške, češ da ima nekaj z njim govoriti. Francelj je ta poziv hote preslišal in se je delal, kakor da orožnikov še sploh ni opazil. Tedaj pa vodja zakliče še enkrat in sicer glasno poveljuje: „Francelj, pojdite takoj s hruške!“ Francelj pa se je še bolj krčevito oprjel hruškinega debela in rekel: „Za—za—za—kaj, sej, sej je—je na—na—ša hruška!“ Ko pa je orožnik le Francelju zagrozil, da ga bode s hruške sestrelil kakor Francelj veverico, tedaj se je Francelj hipno pognal s hruške in stopil pred orožnike. „Pokažite puško s katero krivolovite!“ je rekel vodja. Francelj je seveda takoj ubogal. Odšel je na skedenj, odprl plevnik in prinesel gori opisano „puško“. Orožnika sta povabila Francelja, da naj gre z njima na orožniško postajo. Ker pa se je Francelj branil in nasilno upiral, sta mu z verižico „porajklala“ roke in ga odpeljala na orožniško postajo.

Popoldne se je Francelj ves skesan vrnil na svoj dom. Prijateljem je zaupno povedal kako je bilo na orožniški postaji. Rekel je: „Ne—ne, kaj so—so me prašal, ne—ne, kaj so—so za—za—pisal, ta—ta—ta več pa je naredu pen—pen—pendrek, ta—tako, da še dol—dol—go ne bom mo—mogu sedet.“

S to kaznijo pa je bilo tudi zadoščeno zakonu.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0/50. Najmanjši znesek je 8 D.

Mizarskega vajenca sprejme Hudamelj Franc, mizarstvo, Klanc 54, p. Kranj.

Prodajmo lepo brejo svinjo. Suha št. 20.

Na Glavnem trgu se odda trisobno stanovanje. Istotam se odda veliko skladišče in vinska klet. Naslov v upravi lista.

Iščem sočno, zračno sobo; najrajši v novi hiši ali vili. Pismene ponudbe na upravo lista pod „Učiteljica“.

Mesarji, pozor! Imam dobro ohranjen stroj (kvečmašina), Križnar, mesarija, Predvdvar.

Prosto stanovanje dam tistemu, ki mi oskrbuje dela pri hiši. Naslov v upravi „Gorenjca“.

PAVEL BREN
Projektira in prevzema vse tovarniške in privatne zgradbe, izdeluje lesene vile vseh vrst po lastnih načrtih. Vsem cenjenim naročnikom se priporočam.
MESTNI STAEBENIK
Kranj, Bleiweissova 21

Sivalne stroje
nove in rabljene kupite ali zamenjate poceni v trgovini
Omejc I., Kranj
Tavčarjeva ulica št. 9
Sprejema tudi popravila!

Gnojnične sode (lajte) kakor tudi vsa po-
SODARSTVO HOMAN
Stražišče - Labore
pravila izdeluje hitro, solidno in po nizkih cenah

Za srečni zakon najbolje kupite pri
B. RANGUS KRAJNJ
KR. DVOR. JUVELIR IN DOBAVITELJ
Primerna darila za vsako priliko!
Telefon 133.

PODLJUBNIŠKI:
HRIBAR
17
POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV

Janeza je vnovič prijelo. Divje je otepal z nogami in rokami; oči so se mu obračale, kakor bi bil božjasten; iz ust so mu prihajali glasovi, podobni glasovom ranjene zveri...

Ančka in Micka sta neutolažljivo jokali. „Poišči svečo!“ je dejala Gabrovka Micki, ki je odšla v kamro, prinesla blagoslovljeno svečo in jo prižgala. Pokleknila so okoli postelje. — Gabrovka je pričela s pojočim glasom: Verujem v Boga Očeta... — Verujem v sv. Duha... so obupno odgovarjali ostali. Molili so vroče in pobožno. Ančka je molila bolj s srcem, ker se je vsa dušila v solzah. Njena duša je vroče prosila Boga in Marijo Pomagaj z Brezij, da bi njen Janez ne umrl. — O, Marija z Brezij, nikar ne daj, da bi Janez, moj Janez umrl! Izprosi pri svojem Sinu, da mu vrne zdravje! Obljubljaj mi, da bova oba hvaležno obiskala tvoje svetišče in Ti v zahvalo prinesla lep dar. — Tako je Ančka molila v svoji duši.

Janezu je bilo zmerom bolj slabo. Krči so bili vedno pogostejši in vedno hujši.

Ki je za nas težki križ nesel, — je molila Gabrovka...

Janez je slednjič vendar odprl trudne oči. Pogledal je po sobi, kakor bi nekoga iskal.

Micka je stopila k njemu.

„Janez, Janez! Kaj je s teboj?“ ga je s pretrganimi besedami in vsa obupana spraševala.

Janez je hotel nekaj povedati, pa ni mogel; njegove oči so se ustavile ob vznožju, kjer je klečala Ančka. Micka je vse to opazila. Prijela je Ančko za roko in jo potegnila bliže Janezovim očem. Micka se ni mogla premagati, ko je videla svojega Janeza umirajočega in je izbruhnila v

neutolažljiv jok. Zgrudila se je na kolena k vznožju. Janezove oči pa so iskale še nekoga...

Gabrovka je molila in z njo vsi navzoči, molitev je bila čim dalje bolj vroča...

*

Matevž je podil konja, kolikor je le mogel zaradi slabih poti. Ni še minilo dvajset minut, že je pognal preko puštalskega mostu in po Grčbnu v klanec na Glavni trg. Konja je privezal v veži Pri kroni in zdiral v drugo nagstropje.

V čakalnici je stalo več ljudi, a on se ni zmešnil zanje. Potrkal je in vstopil k zdravniku. Stari gospod ga je začudeno pogledal. Že mu je hotel nekaj hudega reči, a na fantovem prestrašenem obrazu je videl, da je stvar nujna in da gre morda za življenje. Zato je prijazno in dobrodušnc vprašal:

„No, kaj pa vi?“

„Gospod doktor! Takoj k Hribarju, — k Sv. Andreju se hudo mudi,“ je skoraj izbruhnil Matevž.

„Kaj pa je? Kdo je bolan?“ je vprašal zdravnik.

„Starejši sin Janez. — Opoldne pri kosilu je bil še zdrav, četrť ure za tem pa se je začel zvijati. Kar črn je v obraz in iz ust mu tišče pene.“ Matevž se je že malo pomiril.

„Pridem takoj,“ je obljubil zdravnik, ker je videl, da je tu njegova pomoč nujno potrebna. — Matevž se je zahvalil, se hitro poslovil in odšel.

Konja je pustil kar v veži in stekel v župnišče. V veži je srečal gospoda kaplana.

No, kaj pa ti, Matevž?“ ga je vprašal kot dobreza znanca.

„Prosim vas, gospod kaplan, pojdite takoj s sv. popotnico k Hribarju k Sv. Andreju!“ Povedal je vse kot pri zdravniku.

„Takoj pokličem Toneta in pridem kolikor hitro bo mogoče!“ ga je pošolajil gospod.

Matevž je skočil nazaj h Kroni, odvezal konja in urno odjezdil. Na Grčbnu je že prehitel zdravnika, ki je hitel k Janezu, ko pa je bil na mostu, je pri cerkvi sv. Jakoba pozvonilo.

„Matevž je že nazaj,“ je dejal Gaber med molitvijo, ko je začel peket konjskih kopit. Janez je še živel. Le zmerom težje je dihal. Matevž je planil v sobo in dejal:

„Takoj bosta tukaj zdravnik in kaplan. Sta že na poti.“ Prenehali so z molitvijo in hiteli pripravljati hišo za sprejem sv. popotnice.

Komaj so dobro pripravili vse potrebno, že se je sem od Gabrovih oglašil zvonček. Šla sta oba, zdravnik in gospod.

Vsi so pri odprtih vratih pokleknili.

„Mir bodi tej hiši!“ je želel gospod kaplan.

„In vsem, ki v njej prebivajo!“ je odgovarjal cerkovnik.

Gospod kaplan je stopil k nezavestnemu Janezu. Spoznal je takoj, da tukaj na spoved in sv. obhajilo ni več mogoče misliti. Zato je mogel bolniku podeliti le zakrament sv. olja. Ko je gospod kaplan opravil, je stopil bliže še zdravnik, ki je ves čas pozorno ogledoval bolnika. Ko je pristopil k postelji, se mu je obraz še bolj stemnil.

„Tu se ne da nič več pomagati!“ je trdo rekel po daljšem molku. „Prepozno je že!“

„Kaj pa je prav za prav, gospod zdravnik?“ sta vprašala hkrati Gaber in France.

„Kaj? Vzrok smrti je ali samomor ali pa zločin. Fant je zastrupljen.“

„Jezus, Marija!“ je kriknila Ančka in še huje zajokala. Zdravnik je potipal bolniku žilo, nato mu je dal injekcijo v desno roko.

„Povem vam, da ga morate takoj, ko bo umrl, pripeljati v mestno mrtvašnico, da ga bomo razteslili! Jaz sam pa bom obvestil orožnike!“

Duhovnik in zdravnik sta nato odšla.

Spet so začeli med ihtenjem moliti. Za nesrečo so zvedeli zdaj že tudi drugi vaščani, tako da je bila hiša polna ljudi. Janez je v pol uri izdihnil.

Ančka je tedaj vsa obupana na ves glas zajokala. V očeh ni bilo več jasnine. Samo zakričala je ter se nezavestna zrušila materi v naročje.

Odpejli so jo domov in spravili v posteljo, kjer so jo mati komaj spravili k zavesti.

(Dalje prihodnjik)